

Presbyterum, & G. S. Maria in porticu Diac. Card. dedimus auditores. In quorum presentia receptis utrinque testibus, & eorum depositionibus publicatis, que hinc inde allegata fuerunt, nobis, & fratribus nostris reculerunt fideliter, & prudenter. Nos vero tam per relationes Cardinalium, quam per gesta de causa merito sufficienter instructi, communicato fratrum nostrorum consilio jam dictum Sub. R.]

CAP. V.

Qui agit de proprietate, ante conclusionem causa possessorio adipiscenda, vel recuperanda agere potest: post conclusionem vero, & ante sententiam hoc non potest, nisi iusta causa subsit. Idem Episcopo Noviniensi. a. (an. 1204.)

Pastoralis officii: [& infra.] Sane [sicut intimasti] contingit aliquando, ut cum is, qui se offerit spoliatum, suum trahit spoliatores in causam, inter ipsa juris auspicio requisitus, quo malit experiri iudicio, litem proprietatem ingreditur, de illata sibi violentia nullam faciens mentionem: cum autem fuerit in causa processum, novum iudicium super possessorio nititur inchoare: [& infra.] Consultationi tuae taliter respondemus, quod possessorio quidem iudicio, quod de recuperanda, seu adipiscenda possessione proponitur, antequam renunciatum sit, aut conclusum in proprietatis iudicio primitus instituto, agi potest ab eo, qui rem coeperit vindicare. Cum legali sit provisione statutum, eum, qui fundum vendicaverit ab eo, cum quo interdicto unde vi potuit experiri, pendente iudicio interdictum posse nihilominus intentare: aliis possessoriis iudiciis in suo robore duraturis, que vendicationem domini, sua natura precedunt. Si vero renunciatum fuerit, vel conclusum, ut jam possit causa proprietatis definitivae sententiae calculo terminari: (ne lites litibus inculcentur, & via possit fraudibus aperiri) causa non decisa, possessorio non erit utendum. Nisi iudex, qui de causa cognoscit, hoc ipsum ex iusta viderit causa expedire. c. Puta cum ex peripicuis indicibus facile arguitur iniquitas invaloris, & spoliato casu, seu malitia probandi dominium subtraxerit facultatem. His igitur, & aliis causis inspectis [que continent aequitatem, aut iuste moverint animum iudicantis] postquam etiam conclusum fuerit, posse agi possessorio iudicio non negamus.

[1 Debitum sollicita mente prosequeris, cum iustitia, & zelo successus super dubiis juris articulis per Ap. sed. oraculum, a qua tua pendet iurisdictionis auctoritas, responsum humiliter experis, & devotus expectas, ne forte nova oppositionum varietas, aut juris expositio varia novitate distincta, non iuris effectum pariat, sed iustitiae defectum potius inducat.]

[2 Quod non videtur possessorio renunciare iudicio, qui rem coeperit vindicare. Ex adverso restituitur, qui dum querelam proprietatis sponte praeposuit, praedictum sibi fecit in questione possessionis, que secundum ordinem juris prius proponi potuit, & debuit terminari: quid igitur in his statuendum sit, tua f. requisivit. Nos autem.]

CAP. VI.

Si petitorio, & possessorio simul est actum, una sententia terminatur; & praemittitur possessorium in terminando: sed in exequendo prevalerit petitorium. Idem Episcopo & Officiali sancti Andree.

Cum dilectus: d. [& infra.] Ad quartum breviter respondemus, quod cum super possessorio, & petitorio simul est actum: utrumque una sententia debet terminari. Sed licet in pronuntiatione sit possessio praemittenda, in executione tamen debet proprietatis prevalere.

a Novionensi. b Cap. 3. eod. tit. in 3. compilat. c Vide l. dolum. cum gloss. 1. & nor. C. de donat. d Cap. 4. eod. tit. in 3. comp. e Vide l. etiam ff. de minor per Bart.

CAP. VII.

Adjudicatur illi beneficium, qui probavit collatorem suum fuisse in possessione conferendi collationis tempore: per hoc tamen non prohibetur succumbens agere de proprietate juris conferendi cum ipso collatore. hoc vult tota litera. Idem Veronen. Episcopo. (an. 1205.)

Cum olim a quaestio, qua inter Archidiaconum ex una parte, & Archipresbyterum, & Canonicos Vincentinae Ecclesiae ex altera: [& infra.] Quoniam per attestaciones nobis constitit evidenter, quod ab Episcopis Vincen. Archidiaconatus ipse sine reclamacione aliqua Canonicorum, duobus Archid. continue [qui ante ipsum extiterant] fuerat assignatus: & quia Canonici praedicti Iudices reculare minime debuerunt, cum causa praedictis Iudicibus fuisset delegata, de utriusque partis Procuratorum assensu, praedictum Archidiaconatum eidem per diffinitivam sententiam adjudicare curavimus: Canonicis Vincen. perpetuum silentium imponentes: reservata tamen eis quaestione proprietatis super collatione Archidiaconatus ipsius, si forte super hoc contendere voluerint adversus Episcopum Vincen. cum res ipse alios acta non debeat eis praedictum generare.

CAP. VIII.

Si petens rem ex una causa succumbit, ex alia causa petere poterit. hoc dicit, quoad literam. Vel sic: Petenti rem iure domini possessionem probare non sufficit. hoc dicit, quoad titulum.

Honorius III. Abbati S. Cypriani [Ord. S. Ben.] Torcel. diocesis, & S. Mariae novae de Venetiis. (an. 1220.)

In causa, qua inter Patriarcham Granden. ex una parte, & Abbatem, & Conventum monasterii sancti Georgii de Venetiis, super subiectione ipsius monasterii, ex altera vertebatur: invenimus pro eodem Patriarcha probatum, quod inter alia Abbas quandoque ivit ad eius Synodum L. solidos Venetorum ei per plures annos exsolvens: [& infra.] Ad haec cum de praemissis L. solidis, quos petiit ad subiectionis indicium, a Patriarcha sit actum per sententiam diffinitivam, quam super hoc contrariam reportavit: ei non adimimus (si alio iure de ipsis experiri voluerit) potestatem.

[1 Probatum vero pro Episcopo invenitur, quod eiusdem monasterii confirmavit Abbates, qui eidem obedientiam, & reverentiam impenderent. Abbates etiam eiusdem monasterii ad Synodum veniebant Episcopi, & idem ad exequias invitatus recipiebatur processionaliter cum solemnitate praedicta, ac similiter invitatus in festo beati Georgii procuracionem recipiebat ibidem, quem in barba sua in festo purificationis B. Virginis conducebant. Cum autem in his primo possessorio egerint Patriarcha, & Episcopus memorati, nos eos ad possessionem, vel quasi restituimus praedictorum: quia hinc inde petitorio nihilominus actum fuit, & utraque pars totum ius suum videretur in iudicium deduxisse: nos visis praedecel. n. privilegiis, monasterium ipsum de fil. n. cons. liberum esse decrevimus, & immediate ad Rom. Eccles. pertinere. Illud in praemissis, que iurisdictionem, & subiectionem respiciunt, ab impetracione dictorum Patriarchae, & Episcopi absolventes, non obstante possessione circa praedicta probata: cum non docuerint se tanto tempore talia percepisse, quod per hoc libertatis privilegiis fuerit derogatum: reservamus tamen Episcopo supra dicto, que sibi circa christina, oleum sanctum, ordinatione Clericorum, & quadam alia, que in eisdem privilegiis specialiter reservantur.]

a Omisiss multis intellectibus huius cap. de quibus late Doctor. hoc loco, hic mihi videtur satis apus, quamvis Archidiaconus per Episcopum esset electus. b l. cum quid, D. si certipet.

TITULUS XIII. DE RESTITUTIONE SPOLIATORUM. CAP. I.

Adversus restitutionem petentem non est audiendus reus de proprietate opponens, nisi actore consentiente.

Gregorius IX. S. Episcopo Constantinop. [an. 1232.]

Licet multum: a. [& infra.] Conquestus est nobis Philasius b. eucus, ejus campum ab Ecclesia c. hominibus irrationabiliter occupatum. Quod si ita est, quam ante omnem contentionem possessio ei debuerat violenter ablata restitui: tamen quia Eventus Diaconus ipsius Ecclesiae consentiente illo constituit se legitime probatum, dictum campum ejusdem Ecclesiae juris esse, veritatem inquire: & si hoc probatum fuerit, huic dicendum est, ut a sua intentione discedat. Alioquin res ei ablata reddatur.

CAP. II.

Petenti restitutionem beneficii non obstat renunciatio facta post spoliacionem, quia praesumitur non spontanea. Et seriose addidi, quia praesumitur non spontanea: quoniam etsi probaretur spontanea, deberet obstat talis exceptio, vel renunciatio in beneficiis.

Alexander III. Vigoren. Episcopo. (an. 1180.)

Sollicite cures d. perquirere, quo tempore H. renunciavit Ecclesiae, & si tibi constitit eum spoliatum, cum eidem Ecclesiae renunciavit: contra eum testes alterius partis, de juramento, & renunciacione sponte facta [antequam restitutus fuerit] non admittas: quia non est verisimile, quod sponte juri suo renunciaverit, qui renunciavit spoliatus. Sed testes ejusdem H. quibus intendit se probare, quod violenter praedicta Ecclesia fuerit spoliatus [dummodo idonei sint] recipere non postonas.

CAP. III.

Petens restitutionem beneficii non auditur, etiamsi spoliacionem probat, si probatur eum sponte illud beneficium prius resignasse.

Idem.

Accepta e quaestione P. Clerici (quod violenter fuerat Ecclesia spoliatus) vobis dedimus in mandatis, ut si hoc constaret, eam sibi restitui faceretis. & cognita, responsum est ab adversario, id non debere proficere, eo quod spontanea voluntate coram Eboracen. Archiepiscopo Apost. sed. Leg. praescriptam Ecclesiam f. abjurasset: [& infra.] Mandamus, quatenus si vobis constiterit, quod praefatus P. nullo metu, vel vi coactus, sed spontanea & praelibatum Ecclesiam taliter abjuraverit: ei super hoc perpetuum silentium impenatis.

[1 Quia vero non scripsimus idiotis, sed discretis personis, & nostrum est discernere, quid ratio dicat, praesentium auctoritate dif. n.]

CAP. IV.

In interdicto de retinenda succumbit reus ipse abjuracione probata. h. d. quoad titulum.

Idem Vigoren. Episcopo, & Helien. Archid.

Audita querela T. Clerici b, quod H. persona Ecclesiae de Sander, ipsum super Ecclesia sua de Pelen. i. indebite molestaret; Londonen. Episcopo, & tibi, fili, Archid. dedimus in mandatis, ut si vobis constaret, quod praedictus H. alterius Ecclesiae personatum haberet, vel juramento sponte praestito firmaverit, se memorato T. super eadem Ec-

a C. 7. eod. tit. in 1. compilat. b Philagrius, alit. Philagrius. c In C. Bar. ab Ecclesia vestra. d Post Conc. Lat. sub Alexand. III. p. 22. c. 1. & c. 1. eod. tit. in 1. compilat. e Post Conc. Later. part. 22. c. 2. & c. 2. eod. tit. in 1. compilat. f l. si quis vi. S. differencia. D. de acquir. poss. g sed spontanea voluntate. h Post Conc. Lat. sub Alex. III. p. 22. cap. 4. & c. 4. eod. tit. in 1. comp. i al. Pelereu.

Tom. II.]

clesia a quaestione de caetero non moturum: ab ejus molestia super hoc compeferetis eundem: [& infra.] Cum vero vobis plenius constitisset, dictum H. non solum Ecclesiae alterius personatum habere, sed etiam spontanea voluntate Ecclesiam de Pelen. in perpetuum abjurasse: prohibuistis eidem, ne dictum T. super hoc de caetero molestaret. Licet autem nuncius ejusdem H. posteriores literas impetraverit, formam aliam continentes, quod non obstantibus literis a parte altera impetratis, revocari deberet, si quid immutatum esset in causa, postquam idem nuncius iter ad nos arripuerit veniendi: quia tamen non intelleximus, nec intelligi debuit, ut revocaretur, quod per vos factum esset auctoritate literarum nostrarum b, sed si quid praesumptione, vel violentia immutatum c esset: mandamus, quatenus sententiam, quam protulistis ante posteriorum literarum receptionem, occasione ipsarum nullatenus revocare tentetis: & si contra sententiam illam aliquid statuistis, studeatis id statuto app. obstaculo revocare. Si vero post receptionem sequentium literarum sententia lata fuerit, ea non obstante, iuxta tenorem ipsarum, appell. postposita procedatis.

[1 Postmodum vero nuncius praef. H. ad praesentiam nostram accedens constanti nobis assertione proposuit, quod per violentiam idem H. eadem Ecclesia spoliatus fuerit, & ideo ad vos nostras literas imperavit: ut si constaret vobis veritate cognita ipsum H. spoliatum esse, cum idem renunciaverit Ecclesiae, contra eum testes alterius partis de juramento, & renunciacione spontanea facta nullatenus reciperetis, sed testes potius H. quibus intendebat posse probare, quod violenter praed. Ecclesia spoliatus fuerit, dummodo sint idonei, non differatis recipere, & secundum eorum depositiones, vel demonstraciones, & rationes, & allegaciones hinc inde productas in causa ipsa app. rem. quod iustum est iudicetis, non obstantibus literis nostris, si qua alia ab alterutra parte impetrata fuisset, aut forma, quam expressimus in aliis literis super hoc impetratis. Addimus insuper, quod si super causa ipsa aliquid esset mutatum, postquam nuncius praedicti H. tunc iter arripuit ad nostram praesentiam veniendi, totam causam ante ingressum principalis causa contradictione, & appell. cess. in eum statum reduceretis, in quo fuisse dignoscitur, cum nuncius praedicti H. est iter ipsum aggressus: nisi forte interim idem H. cum altera parte spontanea voluntate posset Ecclesia ipsa convenire. Nunc autem ex literis praedicti Episcopi, & tuis, fil. Archid. nobis innouit, quod vos priorum literarum tenorem secuti, partes debita solemnitate citastis.]

CAP. V.

Petenti restitutionem beneficii quaestio institutionis non canonice referri non potest.

Idem Brixien. Episcopo.

In literis d. tuis: [& infra.] Super illa quaestione, vide licet cum quis dicit se de possessione violenter eiectum, & adversarius dicit, eum non fuisse canonice institutum: respondemus, prius de violenta eiectione, quam de canonica institutione agi debere: quia praedo etiam est secundum rigorem juris restituendus.

CAP. VI.

Non obstat exceptio criminis agenti interdicto unde vi, vel quod vi, aut clam.

Idem Exonen. e Episcopo.

Item cum quis f. dicit, se de possessione violenter eiectum, vel adversarium clam possessionem intrasse, &

a Al. ita, super eadem causa: in multis antiq. b Hunc text. dicit hic Abbas esse singularem ad hoc, quod hoc verbum, Revocetis in irritum; non intelligitur de legitime actis. c innovatum. d Post Concil. Lat. sub Alexand. III. part. 22. c. 5. & c. 5. eod. tit. in 1. compilat. Anton. Gabr. comm. conc. tit. de restit. spol. e al. Lexovien. f Post Conc. Lat. part. 22. c. 6. & Cap. 6. eod. tit. in 1. comp.